

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

65 ÅRGANG

1. OKTOBER 1953

A V I N N H O L D E T :
TYSKLAND VALGTE EUROPA - KATOLIKKENE OG
KIRKEJUBILEET - NYE BANER I LITTERATUR-FORSK-
NINGEN - EN OPPSIKTSVEKKENDE MINNEUTSTIL-
LING - INTERNORDISK PREG OVER DANMARKS
KATOLSKE KVINNEFORBUNDS LANDSMØTE - DIKT
LITTERATUR - RIKHOLDIG UTENLANDSREPORTASJE

NR.

36

37

NESTE NUMMER KOMMER 15. OKTOBER 1953.

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvarvs kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchaussen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8: Høymesse.

ARENDAL:
St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:
St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:
St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:
St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:
St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:
St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:
St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:
St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:
St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:
St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:
Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:
Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:
St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:
St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:
St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12 238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

På søndagene 4. og 11. oktober kl. 19 holdes aftenmesse i St. Hallvarvs kirke, Urtegt. 29, Oslo.

N.K.K.F.

Vi minner om medlemmenes messe og felleskommunion i St. Olavs kirke kl. 8 St. Birgittadagen 8. oktober. Messen frambæres for kvinners samarbeide i Norden.

Mariakongregasjonen, Oslo.

Onsdag 7. oktober. Medlemmene tar del i aftenmessen i St. Olavskirken kl. 19.15.

Deretter åpent møte i foreningslokalet. Foredrag om flyktninghjelpen. Musikalsk underholdning. Bevertning. Entre kr. 2.00. Alle damer er hjertelig velkommen. Styret.

St. Fransiskus III. orden, Oslo.

Møte i St. Hallvarvs kirke fredag 9. oktober kl. 19. Etterpå selskapeleg samvær i foreningslokalet, Urtegt. 29.

Vi har adoptert en katolsk gutt, 15 år gl., som kom til landet for 6 år siden. Han har skolegang i Oslo, mens vi bor utenbys. Er der noen som enten kan avse et rom til ham og hans mor, eller la ham få bo i en katolsk familie?

Bill. mrk. i St. Olavs eksp. «Handelsreisende».

Liturgisk kalender:

SØNDAG 4. OKTOBER: 19. søndag etter Pinse. Ep. Efes. 4, 23—28. Ev. Matt. 22, 1—14. (St. Frans av Assisi minnes.) *Mandag:* Placidus og medmartyrer. *Tirsdag:* Bruno, bekj. *Onsdag:* Rosenkransfesten. *Torsdag:* Birgitta, enke. *Fredag:* Frans Borgia, bekj.

SØNDAG 11. OKTOBER: 20. søndag etter Pinse. Marias moderverdighet. Ep. Sirak 24, 23—31. Ev. Luk. 2, 43—51. *Mandag:* Ferialdag. *Tirsdag:* Edvard, konge, bekj. *Onsdag:* Kallistus I, pave, mart. *Torsdag:* Teresia, jomfru. *Fredag:* Hedvig, enke. *Lørdag:* Margrethe-Marie Alacogue, jomfru.

SØNDAG 18. OKTOBER (21. søndag etter Pinse): Evangelisten Lukas.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5.
Telefon 42 37 43. Kl. 9—16. Mandag, lørdag: Kl. 9—13.
Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet + porto kr. 4.80. Girokonto nr. 15986.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.
Annonser må være innsendt innen onsdag aften uken før utgivelsesdatoen (angitt på 1. omslagsside).

R. C. BERTHELSENS EFTF.

Farvehandel

Glass, tapeter, vaskeartikler

Henr. Wergelandsgt. 32

Kristiansand S.

Tlf. 2270

FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd. } Oslo
St. Dominikus kirke.
Sta. Katarinahjemmet.
St. Pauls Kirke }
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus }
Øyenklinikken }
St. Josephs Hospital, Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

Tyskland valgte Europa

Behersket men med berettiget stolthet mottok forbundskansler dr. Konrad Adenauer mandag 7. september om lag 400 tyske og utenlandske journalister til sin første pressekonferanse etter den store valgseier. Journalistene hadde tilbrakt natten i Forbundsdagens store restaurant for å notere valgresultatene etter som de strømmet inn. Pressen, uttalte kansleren, hadde ikke gitt ham stor støtte, og han nevnte også at en av de tyske kringkastingsstasjoner, *Nordwestdeutscher Rundfunk*, med 12 millioner lyttere og Den tyske fagorganisasjons illustrerte magasin med et opplag på 14 millioner eksemplarer, ikke hadde forholdt seg politisk nøytrale, hva de var forpliktet til. Desto mer gledelig var resultatene; alle som ikke hadde krevet folkeavstemning om Tysklands gjenopprustning, kunne nå ikke lenger være i tvil om folkets vilje.

Det første lykkønskningstelegram var kommet fra Italias statsminister som ga uttrykk for at han i valgresultatet så en styrkelse av den europeiske idé. Forbundskansleren ønsket ikke å si noe om den kommende regjeringskoalisjon eller den stilling han selv ville komme til å overta i den, men uttalte ønskeligheten av en utenrikspolitikk som både regjeringen og koalisjonspartiene kunne slutte opp om. Hans egne forsøk i den retning hadde tidligere vært forgjeves, men når sosialdemokratene bare hadde fått 150 av Forbundsdagens 487 representanter, håpet han de ville bli mer medgjørliche. Sosialdemokratenes leder, *Ollenhauer*, hadde i sin kommentar til valgresultatet uttalt frykt for at De kristne demokraters store fremgang ville bety en styrkelse av de høyre-betonte, nasjonalistiske krefter, men dr. Adenauer, fremholdt i denne forbindelse at kommunistene i stor utstrekning denne gang hadde stemt på sosialdemokratene, mens mange sosialdemokrater hadde gitt sine stemmer til De kristne demokrater. Noe som med all ønskelig tydelighet fremgår av valgresultatene i München, Frankfurt, Duisburg og Hamburg hvor sosialdemokratene ble slått ut.

Dr. Adenauers *Kristelige Demokratiske Union* som er partiets offisielle navn, erobret over halvparten av plassene i Forbundsdagen. Partiet seiret også stort i noen av sosialdemokratenes sikreste kretser som Hamburg, Lübeck og Kiel, Hessen, Nedre Sachsen og Schleswig Holstein. Sosialdemokratene måtte gi mange mandater fra seg til de kristne demokrater og noen til De frie demokrater og til det konservative Tyske Parti. I Bonn hvor dr. Adenauer selv var stillet til valg, fordoblet hans parti sitt stemmetall i forhold til valget i 1949 og i noen andre valg-

distrikter i forhold til kommunevalgene i 1952. Partiet rykket også fram på bekostning av De frie demokrater, i Oberhausen i Ruhr takket være samarbeidet med det rent katolske Sentrum-partiet. Til tross for opposisjonens forsøk på å stemple De kristne demokrater som et «klerikalt» katolsk parti, fikk det mange nye stemmer i det protestantiske Nord-Tyskland. Og særlig bemerkelsesverdig er det at nesten alle de unge velgere som stemte for første gang, sluttet opp om dr. Adenauer og hans parti.

Det er særlig to ting som gjør det nødvendig å revidere oppfatningen av det politiske klima i Tyskland etter dette valg. For det første det overraskende store fremmøte av velgere. Både tyske og utenlandske observatører hadde fått det inntrykk av den farveløse og lite fantasifulle valgkamp som ble ført, at gjennomsnittstyskeren var like lite interessert for politikk som i de avgjørende øyeblikk i fortiden, da tysk partikularisme og den alminnelige mangel på politisk modenhet hadde brakt ulykke over Tyskland og verden. Valgresultatene tillater en å trekke den slutning at tyskerne har lært av fortiden. De larmende og opphissende valgkamper fra tiden før 1933 var det ikke meget igjen av denne gang; men under den rolige overflate viste det seg å være en levende interesse for Tysklands og Europas politiske fremtid.

Valgdeltagelsen gikk opp i om lag 85 %. Bemerkelsesverdig var kvinnes store valgdeltagelse. Før valget hadde man følt seg noe usikker på hvordan de tyske kvinner ville reagere på den kloke og meget kostbare propaganda som ble drevet av *Heinemanns* Alltyske Parti, en propaganda som var avgjort pasifistisk og som søkte å stemple dr. Adenauers politikk som en politikk der uvegerlig ville føre til krig. Den ble derfor også finansiert fra Moskva og kommunistene i Øst-sonen. Valgresultatet viste imidlertid at velgerne hadde vært helt uimottagelige for denne falske idealisme. Dr. Heinemann selv oppnådde ikke gjenvalg. Lederen for De frie demokrater i Nord-Rhin-Westfalen, dr. *Middelhaue*, som har ansvaret for den ekstreme retning innenfor dette parti, ble heller ikke gjenvalgt. Flyktningepartiets leder, *Kraft*, måtte i sin valgkrets Lauenburg som grenser til Øst-sonen, se seg slått av den store Bismarcks sønnesønn, fyrst *Otto v. Bismarck*, som var stillet av De kristne demokrater. Flyktningepartiet gjorde i det hele tatt ikke den «vei i vellinga» som man hadde ventet. Kommunistene ble slått helt ut. Deres fører, *Reimann*, som hadde stillet seg til valg

Katolikkene og kirkejubileet

Inntatt i Vårt Land 21. sept. 1953.

Siden undertegnede holdt sitt foredrag ved kirkejubileet i Trondheim er der fra protestantisk hold fremkommet de merkeligste tolkninger av talen. Jeg har hittil ikke funnet det umaken verd å korrigere misforståelsene, som for en stor del er bygget på ufullstendige avisreferater. Jeg har nøyet meg med å la foredraget trykke i «St. Olav», så enhver kan se hva jeg virkelig sa.

Nå har professor Andr. Seierstad lest foredraget og skrevet en kommentar til det i «Luthersk Kirketidende» nr. 16. På det grunnlag har så «Vårt Land» den 16. september en redaksjonell artikkel om «Kirkelig kurtise». Det som der fremholdes er såpass alvorlig at jeg må få lov å komme med en imøtegåelse. (Se Vårt Lands art. på neste side.)

Det minst alvorlige er at også professor Seierstad har forstått mine ord som om jeg går omkring med de mest utopiske drømmer om at «den romersk-katolske kyrkja står ferdig til å overta heile det norske folket». I og for seg var det vel heller ikke så unaturlig at jeg i en jubileumstale uttalte håpet om en fruktbar fremtid for den kirke jeg tilhører og tjener. Imidlertid er jeg ikke så overdrevent optimistisk. Derfor uttalte jeg at der «ennu ikke er mange tegn til at den katolske kirke igjen skal få den plass i det norske folk som den hadde i flere århundrer». Videre uttalte jeg at vi arbeider for å legge «grunnlaget til et nytt 1153, da kirken igjen blir en helt norsk katolsk kirke». Er det dette som er blitt oppfattet som signal til «katolsk gjenerob-

ring av Norge»? Det jeg virkelig tenkte på var ganske enkelt det vi feiret jubileum for: opprettelsen av det kirkelige hierarki med egen norsk katolsk erkebiskop. Det skjedde første gang i 1153. Vi håper det skjer på nytt i en overskuelig fremtid. Men betyr det at hele det norske folk igjen blir katolsk, og at den katolske kirke tar den lutherske kirkes plass? Det er ingen grunn til å tro at utviklingen skal foregå annerledes i Norge enn f. eks. i England. I England ble hierarkiet gjenopprettet i 1851. Men fremdeles eksisterer den anglikanske kirke med sine erkebiskoper, og den katolske kirke utgjør bare 3 millioner av en befolkning på 48 millioner. Slik vil sikkert også en helt norsk katolsk kirke med egen erkebiskop for lang tid fremover vedbli å være en minoritetskirke.

Dette var altså realiteten bak mine angivelige «utopiske drømmer». Langt alvorligere er professor Seierstads beskyldning mot meg for å ha forvansket den katolske lære og drevet «jonglering med sanninga». Hittil har jeg fått høre at jeg har benyttet jubileet til utfall mot den norske kirke «i til dels provoserende former». Nu skriver prof. Seierstad at jeg har vært altfor rundhåndet med å dele ut «mange blomar til dei norsk-lutherske».

Det er noe riktig i begge deler. Jeg har klart fremhevet den katolske kirke som den eneste sanne kirke, og betegnet den lutherske kirke som en «tidsbestemt kirkeordning under Statens overhøyhet». Men jeg har vanskelig for å forstå hvorfor en slik presiser-

i kommunistenes sikreste valgkrets Solingen, ble slått ut av De kristne demokrater.

Blant de nye medlemmer i Forbundsdagen er *Richard Muckermann*, som er bror til to meget kjente tyske jesuitter. Han erobret Mülheim fra sosialdemokratene. Av andre prominente katolikker ble *Brockmann* valgt i Oberhausen.

Det andre bemerkelsesverdige trekk ved valget er at de politisk ytterliggende ble slått ut. Høyre-radikalerne mistet Diepholz i Nedre Sachsen, og nettopp dette valgresultat er et viktig argument mot den overdrevne sensasjonsreportasje om nynazistisk renessanse.

Valget i Vest-Tyskland tilkjennega utvetydig og klart at tyskerne slutter opp om Forbundskanslerens uten- og innenrikspolitik og gir begrunnet håp om at arbeidet for europeisk samling som har vært så alvorlig truet i andre deler av Europa, kan føres videre. Dette skyldes i første rekke dr. Adenauers personlighet. Han kunne appellere til det tyske sinn som typen på en *god* fører, som en sterk, karakterfast og autoritativ demokratisk lederskikkelse som hadde vist sin evne til å forhandle med andre stater på en måte som hadde brakt Tyskland store fordeler, og som på samme tid hadde gjenreist tyskernes selvspekt og prestisje. Hans forakt for demagogiske knep, hans beherskede fremtreden, hans argumenters logiske styrke unnlot ikke å gjøre sin virkning.

Heller ikke den mentale og fysiske spenstighet han som 77 åring gjennomførte sin valgkamp med. Den fremkalte også hans motstanderes dype beundring.

De argumenter sosialdemokratene førte i marken mot finansminister *Erhards* frie økonomi ble av forbundskansleren berøvet sin brodd ved henvisninger til brittenes erfaringer. Det er for øvrig en skjebnens ironi at de tyske sosialdemokrater som en gang i Storbritannia ble betraktet som en av demokratiets hjørnesteiner på kontinentet, denne gang måtte føre sin kamp uten sin tidligere støtte. Det var ikke et av de minst virkningsfulle argumenter mot sosialistene i Vest-Tyskland at tilhørerne på deres valg møter så godt som uten unntagelse var velklede damer og herrer som tjente mer enn de noensinne har gjort og som også kunne kjøpe mere og ikke mindre for sine penger. Tallet på motorsykler utenfor sosialdemokratenes møtelokaler og på folkebiler utenfor De kristne demokraters talte sitt eget, overbevisende politiske språk. De tyske sosialister synes fortsatt å tenke i gamle tankebaner; de snakker fremdeles om et «proletarenes» parti til tross for at den økonomiske utvikling forlengst har gjort en slik tale avlegs. Ollenhauer tiltalte velgerne meget sjelden med det tradisjonelle *Kamerater*. Som Adenauer brukte også han helst titalen *Mine damer og herrer*. Også dette et tegn på en ny, uvant atmosfære i tysk sosialdemokrati.

ing av det som enhver vet er katolsk lære skal karakteriseres som «angrep». Hadde det vært bedre om jeg for anledningen hadde søkt å skjule en lære som jeg fullt ut forstår må virke støtende på lutherske kristne? Men nettopp det er det jeg etter prof. Seierstads mening har gjort. Ved å si at det «ikke var den kristne tro og det kristne liv vi mistet i 1537» har jeg drevet «kurtise i utiltalende former», og utgitt for katolsk lære noe som «utan tvil» ikke er det. Professoren understøtter sin påstand ved å sitere noen kirkelige uttalelser om fordømmelse av heretikere. I en encyclica fra 1910 skriver således pave Pius X om reformasjonstidens heretikere — uten å nevne noe navn — at de var «fiender av Kristi kors».

Det er ikke bare pavene, men den Hellige Skrift selv som bruker de sterkeste ord om dem som ikke lærer og ikke lever i overensstemmelse med sannheten. Således er uttrykket «fiender av Kristi kors» ikke et paveord, men et bibelord (Fil. 3, 18). Ved en annen leilighet sier Paulus at han har «overgitt til Satan» noen som «står hårdt imot våre ord». Kjent er også hans voldsomme ord i Galaterbrevet om at hvis noen — selv en engel fra himmelen — forkynte et annet evangelium, skal han være forbannet. Ifølge den Hellige Skrift er den guddommelige sannhet noe så hellig og ukrenkelig at det å fornekte eller forvanske den regnes som en av de største og mest skjebnesvangre forbrytelser. Det er da ikke underlig at pavene, hvis kall det er å våke over den åpenbarte sannhet, bruker sterke ord om dem som de finner må betraktes som troens fiender. Hva Pius X's uttalelser angår er det viktig å merke seg at den skriver seg fra 1910. Under slagordet «Los von Rom» gikk der på det tidspunkt en sterk anti-katolsk bølge blant de tyske lutheranere. Gemyttene var i kok. Det er også tydelig at paven er influert av det voldsomme språk i Denifles verk fra 1905. Men Denifles syn er et tilbaketrukket stadium i den katolske Lutherforskning. Moderne Lutherforskere som Lortz og Hessen taler om Martin Luther som en fremfor alt «religiöser Mensch».

Professor Seierstad har også andre sitater som ganske riktig bekrefter den katolske lære at bare den katolske kirke er den sanne kirke, og at «utenfor kirken er der ingen frelse». Det er bare Gud, ikke kirken, eller paven, som kan «ransake hjertes og nyrer». Kirken kan bare uttale seg om menneskenes ytre adferd. Den erklærer for heretiker den som i ord og handling «står hårdt imot» den guddommelige sannhet. Et slikt menneske har — for igjen å sitere Paulus — litt skipbrudd på troen. Men den som i det ytre blir fordømt som heretiker, kan i sitt indre være uskyldig overfor Gud. Det er bare Gud som vet om et menneske virkelig har begått heresiens synd ved *hårdnakket og mot bedre vitende* å fornekte sannheten. Her gjelder Augustins ord om at «for Guds uransakelige allvitenskap er mange innenfor, som synes å stå utenfor, og mange utenfor som synes å stå innenfor». Det er slik ordet «utenfor kirken, ingen frelse» må forstås.

Enhver katolikk vet hva han skal mene om Luthers lære. Men det forhindrer ikke at enhver katolikk har rett til både å tro og håpe at han engang skal møte Martin Luther i den evige salighet hos kjærlighetens og rettferdighetens Gud. Ingen katolikk, han være prest eller pave, har noen myn-

dighet til å erklære om et eneste menneske at det befinner seg i helvete.

Når jeg i full overensstemmelse med katolsk lære kan se slik på Luther, så har jeg også rett til — som jeg gjorde i Trondheim i nærvær av en kardinal og en rekke biskoper — å si at der blant norske kristne etter 1537 har vært både kristen tro og kristent liv. Jeg har ingen grunn til å tro at oppriktige norske kristne er heretikere som «hårdnakket og mot bedre vitende» forkaster sannheten. At de av *uvitenhet* står den katolske kirke imot og forkaster dens lære gjør dem ikke til heretikere. Derfor regner vi dem til våre i troen fraskilte brødre som står på den samme grunn som oss, Jesus Kristus, vår felles Herre og Frelser. Og derfor oppfordrer den nuværende pave Pius XII alle ikke-katolske kristne til å vende tilbake til den katolske kirke, — «ikke som fremmede, men som barn som vender tilbake til sitt eget fedrehjem».

Finn Thorn.

Kirkelig kurtise

I Vårt Land for 16. sept. leser vi under overskriften «Kirkelig kurtise» følgende leder, som dominikanerpater Thorn ovenfor besvarer:

Kirkejubileet i Trondheim ble avvirket under en atmosfære av godvilje, og kommentarene etterpå har stort sett vært like velvillige. Det er storartet.

Utgangspunktet for jubileet var sant å si temmelig tynt. Opprettelsen av erkebispestolen er ikke noe å rope hurra for, hverken nasjonalt eller kirkelig. Når jubileet likevel fikk den nødvendige meningsfylde skyldes det et klokt opplegg, der den levende kirke i dag fikk tale mest.

Før vi legger kirkejubileet ad akta, kan det imidlertid være rett å avlegge det en siste visitt. Helt uten plett og lyte var begivenheten ikke. Det blir nå, og vi tror det er rett, tatt fram i Luthersk Kirketidende av professor dr. Andr. Seierstad. Fra katolsk side falt nemlig noen uttalelser i Trondheim som i høy grad bør få sine rambemerkninger. Fra høyeste katolsk hold ble det i festuren sagt bl. a. at vi bygger på den samme grunnvoll, at vi alle jo er brødre, at det ved reformasjonen ikke var det kristne liv og den kristne tro vi mistet, men bare noen av ytterverkene. Det hele var bare idyll.

Seierstad peker imidlertid på at dette ikke svarer til den katolske kirkes offentlige lære og betegner det som en «utiltalende jonglering med sannheten». Saken er nå engang den at den katolske kirke har fordømt reformasjonens ledende menn som «fiender av Kristi kors», og det er ikke tatt tilbake. Leser man pave Pius den X's encyclica av 1910 eller den katolske katekisme, får vi grei beskjed om at det fins bare en kristen kirke som ledes av Den hellige ånd, den katolske, mens de andre ledes av djevelens ånd. For å vinne evig frelse må man tro og adlyde den katolske kirke fordi det er den eneste sanne kirke som Kristus innstiftet.

Fra katolsk side består det altså et uoverstigelig svelg mellom dem selv og de protestantiske kirkene. Det ville da være rett og riktig at det ikke blir tildekket og tilsløret, selv om det skjer i en feststund. Sannheten og realitetene bør stå urørt. Vi må heller prøve å tale nøkternt med hverandre over svelget, så vidt det er mulig. Eller legge festtalene på is. Den kirkelige kurtise som ble lansert i Trondheim tjener i realiteten intet formål.

Nye baner i litteratur-forskningen

Dr. phil. Daniel Haakonsen innstillet til dosent i nordisk litteratur

Vi bringer nedenfor en presentasjon av den vor-
dende dosent, offentliggjort i Dagbladet for 26. sept.
av Arne Hannevik, som tar for seg dr. Haa-
konsens litterær-kritiske metode.

*

To professorer har i større grad enn noen andre vært skoledannende for den litteraturhistoriske forskning her hjemme: Gerhard Gran og Peter Rokseth. Den første utdannet flere av de historisk skolerte forskere som hittil har arbeidet med *norsk* litteratur og hans metodesyn er ennå levende. Peter Rokseth grunnla den estetiske retning blant våre litteraturforskere, men han og hans elever har vesentlig holdt seg til fransk litteratur.

Den 36 år gamle Daniel Haakonsen er den første av Rokseths elever som har valt nordisk litteratur som materiale for sin forskning. Han tok i 1946 sin magistergrad på en avhandling om Ibsen, i doktoravhandlingen fra 1951 behandlet han «Skabelsen i Henrik Wergelands diktning» og for tiden holder han på med et arbeid om H. C. Andersen. Han har dessuten skrevet en liten bok om Olav Duun (1949) og en kort innføring i litterær analyse (1941).

Som elev av Rokseth hører den nye dosent i nordisk litteraturhistorie til den såkalte «estetiske» litteraturforskning. Det er den retning som i det kunstnerisk verdifulle diktverk ser objekt for sin forskning. Diktningen er for disse forskere et selvstendig, høyverdig menneskelig åndsprodukt som ikke kan forklares ved henvisning til mer eller mindre ytre omstendigheter i dikterens liv. — Den første oppgave for dem er å avgjøre hva som er kunstnerisk vellykt i det behandlede diktverk. Ved denne vurdering støtter de seg til sin egen følsomhet for diktning og til den smak som omgang med den verdifulle europeiske litteratur gi. Den kritiske dom må så prøves ved den nærkamp med diktverket som den nitide tekstanalyse utgjør. Ved denne analyse støtter Haakonsen seg til fransk tekstfortolknings metode idet han særlig søker de sjelelige grunnholdninger som er uttrykt i verket og prøver i hvilken grad de er underordnet en spenningsfylt enhet.

Mens nyere estetiske retninger stanser ved analysen av de enkelte diktverk, vil dog Haakonsen, som Rokseth, fra strukturen i de enkelte diktverk slutte seg til det som dypere sett preger alle dikterens verdifulle verker: Hans dikterpersonlighet. Under det overfladiske hverdagsmenneske eier dikteren en dypere personlighet som han henter sin diktnings verdier fra. Denne Wergelands personlighet er det Haakonsen prøver å beskrive i annen del av sin Wergelandsstudie. I denne diktning vil han forsøke å «finne en levende indre («musikalsk») struktur, en enhet skapt av visse grunnleggende vitale holdninger (eller tendenser, eller aktiviteter, eller retningsgivende sinnsbevegelser) som avføder et virkelighetsbilde, avføder bestemte dikteriske tema, forestillinger, tanker, målsetninger, normer . . .» — Vanskeligheten for en forsker som vil bestemme disse dikterens «sjelelige grunnholdninger» og dermed hans

I et av de nærmeste statsråd, kanskje alt når dette leses, vil den definitive avgjørelse bli tatt i den berømte dosent-saken ved Oslo Universitet, der dr. philos. Daniel Haakonsen og dr. philos. Hans Midbøe har utkjempet en knivskarp duell om dosenturet i nordisk litteratur. Det er dagspressen som vet å fortelle dette, og det er heller ikke til å undres over at den kommer kongens råd i forkjøpet med en slik kategorisk melding, da jo spenningen som kjent har dirret mer enn halve året langt i de akademiske haller og i alle kretser som er opptatt av hva som skjer ved vårt åndslivs Alma Mater. En må flere decennier tilbake for å finne en tilnærmedesvis lignende dragkamp mellom to konkurrerende retninger, mens maken til jevnbyrdig tvekamp mellom to kandidater vel må etterlyses. Begge søkere til litteratur-dosenturet var unge forskere, og ved siden av dem våget ingen seg fram. Begge er fremragende og lovende representanter for sine metoder, men selv ikke de fineste gullvekter kunne avgjøre tyngdeforskjellen på de lodd de representerte. Så ble det som kjent utskrevet konkurranse-forelesninger over oppgitte emner. Utgangen på duellen ble at dr. Haakonsen rykket et godt hestehode foran sin konkurrent og bekreftet sin fengende forelesningsevne. En nølte imidlertid fremdeles med avgjørelsen og saken ble utsatt til i høst. Men nå har det historisk-filosofiske fakultets medlemmer med stort flertall samlet seg om dr. Haakonsen, og det akademiske kollegium har like flertallig sluttet opp om fakultet og innstillet ham til det ettertraktede dosentur. Det er jo slik at når professor Francis Bull om noen tid trer tilbake, vil den nye dosent etter alminnelig beregning overta hans professorat i nordisk litteratur. Og det er en nøkkelstilling ved vårt universitet, som hører de utvalgte til.

Når nå alt synes å ligge klart for dr. Haakonsens utnevning, vil vi på St. Olavs leseres vegne sende ham de varmeste lykkønskninger i anledningen. Vi nærer ingensomhelst tvil om at hans fortsatte virke ved Universitetet vil sette spor etter seg både hos studenter og institusjon.

En oppsiktsvekkende minneutstilling

Henry Bonnevie (1878—1951) var en kjent kunstnerpersonlighet i Bergen og et skattet medlem av den katolske menighet i byen. Da han døde for snart to år siden var det musikeren som fikk sin hederlige omtale. Maleren ble nevnt i en bisetning, skriver Olav Simonnæs i nedenstående sterkt anerkjennende anmeldelse i Bergens Arbeiderblad av en minneutstilling arrangert i Kunstforeningen nylig, der Henry Bonnevie trer fram som et betydelig malernavn.

Det var litt av en bombe som sprang i Kunstforeningen tirsdag. En minneutstilling på over 100 malerier av *Henry Bonnevie* slo fast at her i byen hadde i mer enn en mannsalder en særpreget og mangfoldig maler levet blant oss. Og ingen hadde visst det. Ja, det var nok flere som hadde en anelse, rett skal være rett. En kjente til at hans utdanning også på det bildende kunstneriske felt var solid. Men det var likevel først og fremst som musiker vi betraktet ham, som solo-bratsjist og leder av Harmoniens orkesterskole. Det var hans levebrød. Nå og da så vi riktig nok et bilde av ham, og vi visste at det hadde vært en separat-utstilling av ham i 1919. Men at hans vingefang og innsats var så betydelig som denne utstillingen bærer bud om, det hadde selv ikke hans nærmeste venner rede på. *Henry Bonnevie* gikk stille med sine ting. Da han døde for snart to år siden, var det musikeren som fikk sin hederlige omtale. Maleren ble nevnt i en bisetning.

Henry Bonnevie var født i Røyken ved Oslo 1878, hadde norsk far og finsk mor. I 1890-årene gikk han på skole i Helsingfors og fikk også sin første musikkutdanning der, en utdanning til fiolinist han fullførte i Frankfurt am Main og Paris. 1905—09 gikk han på malerskoler i Stockholm og Paris, var deretter i Amerika og Italia og var siden 1917 bosatt i Bergen.

Når en gir seg til å gå igjennom denne store utstillingen av etterlatte arbeider, ser en straks at han allerede i sine første malerår viste et umiskjennelig talent. Særlig flere av disse portrettene, som nå er snart et halvt hundre år gamle, er preget av sikkert håndelag og en evne til karakterisering som er uvanlig i så ung alder som *Bonnevie* var i dengang. Timelæreren, Finsk ung pike, Russisk modell, Skolelæreren, Finsk dame, Pariserinnen og Komponisten *Jean Sibelius* er titlene på dem. De fleste er malt i tidens naturalistiske stil, enkelte har også en slags galleritone fra enda tidligere skole, men noen er også malt med et mer befridd armslag og mindre konvensjonsbundet komposisjon og fargebruk.

«poetiske verden» vil selvsagt bli å utforme en personlighetslære som tillater en tilnærmet adekvat beskrivelse av denne dypere personlighet. Her støtter *Daniel Haakonsen* seg foruten til *Rokseths* hierarkiske personlighetsbegrep også til den franske personalisme slik denne er formet av *E. Mounier*.

Med sin følsomhet for diktning, sitt skarpe kritiske intellekt og sin klare fremstillingsevne står *Daniel Haakonsen* som en av de mest lovende blant yngre norske litteraturforskere. Og med sin evne til å komme i kontakt med og til å veilede studentene er det all grunn til å vente at han vil komme til å gjøre en betydelig innsats både for norsk litteraturforskning og for Universitetet.

I årene som følger merkes tydelig påvirkning fra Parismiljøet og de retninger som var født i slutten av det 19. århundre, men først gjorde seg gjeldende i begynnelsen av dette århundre. Her er reminisenser både fra van *Gogh* og fra de såkalte «villdyrene», samtidig som den stadig tilbakevendende impresjonisme har et godt tak i ham hvor det gjelder å gjenskape luften og atmosfæren i et landskap med sol over seg. «Kornskjæring, Bretagne» og *Fruktblomstring* (svensk landskap) får en således til å tenke på van *Gogh*. Der er noe av den samme hissige lysstyrke i dem, og i det første minner også penselføringen om den store hollandske mester.

Men *Henry Bonnevie* hadde mer enn én streng på sin bue, han lot seg aldri fange inn av en enkelt bevegelse eller skole. Et eksempel på det danner det store bilde «Tilhørerne» (fransk gudstjeneste) som må være malt omtrent på samme tid som de nevnte. En kan vel tenke seg at han er blitt inspirert av den imponerende dekorative utsmykning i *Panthéon* årene like før, og et navn som *Puvis de Chavannes* er ikke langt unna, men dette bilde er likevel noe for seg, både i form, farge og innhold. Med sin sterke kontrast mellom forgrunns- og bakgrunnspartiet og sin religiøse følsomhet vitner det om at *Bonnevie* utvilsomt kunne blitt en kraft på det rent dekorative område. I de rette omgivelser vil det gi nettopp den høytidsstemning og de andaktsfulle impulser som en tilsikter. Det er samtidig noe gammeltestamentlig og noe nærværende beåndet over det. En rekke andre studier, stundom av symbolsk art, peker i retning av fin og dristig monumentalkunst.

Et eiendommelig innslag i samlingen danner indianerbildene fra oppholdet i USA. Det største av dem, «Indianerhøvding (sioux)» har likeledes en praktfull monumental reisning og kraft. Kunstneren har her fått fram mystikken og den tause ro ved skikkelsen mot de rødflam-mende skyene på en fortrinlig måte. Og i «Tre høvding-er (sioux)» har han med en nærmest uvøren pensel klart å legge inn trolske og primitive karaktertrekk.

Vi vet at *Bonnevie* laget mange gode portretter under sitt langvarige opphold i Bergen, og noen av dem får vi se her. Det store av kapellmester *Harald Heide* i aksjon foran orkestret er litt stivt og dystert, men er ellers meget karakterfullt. Smidigere og følsommere er et dameportrett og «Mor og barn», men høyest når han vel i bildet av den unge mannen «Per», som både hva holdning og uttrykk angår forteller noe vesentlig om modellen.

I bildene fra det siste 10-år av hans liv er det en avklart ro og harmoni og et følsomt natursyn som forteller om at han har funnet den vei som passet ham best. Der er for eksempel et «*Fra Turtagrø*» som viser hvor innsmigrende han kunne være i skildringen av et fjell-landskap med alle dets fine nyanser. Og der er mange andre her fra Vestlandet, fra Frankrike og Italia, med koloristisk styrke og delikatesse i form og farge, en ærlig kunstnerisk vurdering av motiver og virkemidler. Framfor alt hadde *Henry Bonnevie* kanskje sin styrke i å skape atmosfære — de udefinerbare som oppstår ved lysets lek med luft og skyer, stemninger som må gripes fort hvis de skal foreviges på lerretet. Men han hadde som sagt mange strenger å spille på, og de klinger og toner med vemodige musikalske akkorder nå da han er død.

Danmarks katolske kvinneforbund holdt i dagene 5. og 6. sept. sitt landsmøte på sin eiendom Trørødhus ved Vedbæk, der representanter fra Norge og Sverige sluttet seg til sine danske medsøstre. Fra N.K.K.F. møtte foruten formannen fru Ingrid Straith Solberg, frkn. Maria Müller, Sigrid Halle og Marie Solum, alle Oslo, og frk. Hallfrid Eek-Larsen, Bergen.

Retrett ved biskop Suhr.

Lørdag 5. sept. var viet til en retrett på Trørødhus, holdt av biskopen av København, Mgr. Th. Suhr. Så givende var denne retretten, at vi her gjerne vil ta med en del punkter, som kan tjene det åndelige liv hos alle. De er hentet fra tre foredrag, det første en betraktning om Gud Faderen, det andre om Gud Sønnen og det tredje om Gud Helligånden.

Fra første foredrag. Biskopens intensjon var å få fram noe gledelig. Vi føler oss ofte som et skår i Guds glede, vi kan bli pessimister. Men trass i vår skrøpeligheit så elsker Gud sin skapning. Det er ikke talemåter i poesi og i prekener, men han har selv sagt det. Gud er kjærlighet og hans kjærlighet er så sikker at vi kan bygge vår tilværelse på den. Gud er ubeskrivelig lykkelig. Og hans lykke har ingenting med tid å gjøre. Uendeligheten er Gud. «I begynnelsen var ordet» (Johannes 1. kap.). — Gud vil gi sin skapning delaktighet i sin lykke. Har det noen følger for oss på jorden at Gud er en i tre personer? Gud alene kan gi oss opplysning derom. Tro, håp og kjærlighet er noe vi får av Gud. Vi kan ikke få det av oss selv. Det første prinsipp i treenigheten er Faderen. Han er all visdom og kjærlighet. Vi mennesker studerer og danner oss en mening i tanker og bilder. Ikke slik med Gud, han uttrykker det i ett, dvs. Ordet, som Johannes sier, — den annen person i treenigheten. — Vi vet mer: Gud ser og oppfatter seg selv. Han elsker ordet, seg selv, sin egen skjønnhet. De tre personer er knyttet sammen med så sterke hånd, som vi ikke kan gjøre oss begrep om, men kun nå fram til ved kontemplasjon av de evige sannheter.

Biskopen sammenlignet en bestemt mental tilstand med gale briller som gjør at en ser skjevt på de åndelige ting. Bakgrunnen for oss skal være Guds uendelige, ubeskrivelige lykke. Når vi prøver å leve vårt liv som vi skal, må vi ikke la motganger og lidelser virke på vårt forhold til Gud. Vi skal være oppfylt av Guds storhet. Vi skal vite hvor vi står, ikke flykte fra verden, men se den som den er og vite at vi er her bare for en tid. Paulus sier: «Vi tror på kjærligheten.» — Vi kan gå rundt med den stille følelse av at Gud er kjærlighet, og bringe den videre i vårt liv.

Fra annet foredrag. For 30—40 år siden trodde vitenskapen at den kunne forklare Guds eksistens. Siden da har vi hatt 2 verdenskriger — og atomsprenninger. Samtidig har vitenskapsmenn fått større respekt for kristendommen, og f. eks. i Frankrike er mange av dem troende. Jo mer en finner ut av, desto større gåter kommer en til. Det hele kan aldri bli utforsket. Det som ligger utenfor sansene kan vi ikke forstå uten Gud.

For at vi skulle få del i Gud sendte han sin sønn, den annen person i Guddommen. Gud vil fortelle oss frelsens mysterium, hva Gud har gjort for at vi skulle bli frelst. Lydigheten, som Kristus tok på seg, må vi også øve. Bak lydigheten ligger kjærligheten. Vår lydighet skal ikke være en alminnelig lydighet, slik som en soldat presterer, men skal komme av at vi elsker Guds vilje. Vi må prøve på å gå inn på Guds tanke.

Vi får inntrykk av det hele er innviklet, men det er så enkelt at enhver kan forstå det. Vi skal prøve å ligne Kristus. Paulus sier at Kristus er den førstefødte blant brødre. Gud skal gjenkjenne Kristi trekk i oss. Vi har store muligheter i oss! Gud gir oss den helliggjørende nåde. Først ved dåpen og senere fornyes den gjennom hele livet. Alt vi har bruk for, får vi å vite. Vi rører ved Kristus, vi hører hans stemme i skriftestolen. I alle sakramenter kommer vi i berøring med ham. — Vi skal forsøke å bli apostler, vi er sendt ut. Og vi skal bevare respekten for det store mysterium. Bønn er en plikt i vårt daglige liv. Vi skal løfte vårt hjerte i takk og hyldest til Gud. En behøver ikke alltid å gjøre ting. Enhver god gjerning bærer frukt. *Bønnens makt* er kjærlighet.

Biskopen omtalte Charles de Foucauld, hans liv og især det resultat det har gitt i verden i dag. Se på sammenlutningene *Les petits frères* og *Les petites soeurs* — «Mindrebrødrene» og «Mindresøstrene» og deres utbredelse i Europa. De har alt åpnet over hundre sentrer i Europa. De driver ikke skoler eller sykepleie, men tilfeldig arbeid i et fremmed miljø. De skal virke ved sitt eksempel i bønn og kjærlighet. —

Vår tro, vårt håp og vår kjærlighet forbinder oss med Faderen, Sønnen og den Hellige Ånd. Det er et stort privilegium at vi har fått vår tro. Vi skal være en ledning for Guds kjærlighet på jorden. Det at vi lever nå er viktig for menneskeheten. Vi lever ennå i kirkens barndom eller ungdom.

Fra tredje foredrag. Vi lever og ånder i Gud når vi er i nådens stand. Helligånden er Faderens kjærlighet til Sønnen og Sønnens kjærlighet til Faderen. Helligånden har gitt seg til kjenne ved ildtunger og storm, men det er ikke Helligånden selv. Hvis vi tror, er det Helligånden som forklarer oss det, vi kan ikke av oss selv. Fordi vi har Helligåndens belæring, blir det en stor forskjell. Vel er vi fri, men vi oppgir uavhengigheten, mens de som ikke har Gud i sentrum, har andre ting, så uavhengigheten er likevel ikke til stede. De er redd for den verden som åpner seg for dem. Dette skulle vi være spart for. Vi skal overbevise oss om at Gud er kjærlighet. Se også på Messen som det store mirakel det er: at Jesus er villig til å ta oss med i sitt offer til Gud. Gud har brakt det innenfor vår rekkevidde. Selve messens mysterium er ugjennomtrengelig. Vi skal komme til messen med hele vårt hjerte. Frelseren venter at vi skal komme med alt vi har i våre tanker. Alt innbefattes i den hellige hostie som presten løfter opp mot Gud. Vi skal prøve å gjøre hele vårt «jeg» likt Jesu hjerte. Vi skal gjennomgå en renselsesprosess som skal føre oss nærmere Gud. Vi kan ikke være egoister og samtidig elske Gud.

Nestekjærlighet. Ut fra vår innerste dype religiøse overbevisning skal vi prøve å spre glede. Vi skal la oss lede av det store ideal som Guds moder er. Vi skal bringe hyldest til Helligåndens viv. Hun er en vidunderlig blomst for det religiøse liv. Vi må utbre andakten til Guds moder, elske Rosenkransandakten. Biskopen nevnte Lourdes som et sted for tro, stedet som for alle blir en religiøs

*Hvor en tåre er ren,
Hvor en tåre er varm!
En tåre kan smelte ditt sinn.
Når i mørke du bor
Og din sjel fattes ord,
Smyger tåren seg blitt over kinn.*

*Ti du fødtes med kval
Til en tårenes dal,
Og de følger din bære til jord.
Men når tanken fant Gud,
Fikk du tåren som bud
Fra den makt hvor all kjærlighet bor.*

*Hvor på jord du enn går,
Hver en sjel deg forstår,
Helst når tåren tilslører ditt blikk.
Det er jordlivets lov,
Det er sjelenes sprog,
Det er veien til himlen du fikk!*

Maria Knudtson.

opplevelse, illustrert ved den menneskelige elendighet på den ene side og Kristus i sakramentet på den annen.

Vi har en forpliktelse til nestekjærlighet. Vårt kall som menneske, som katolikk, som apostel er så stort at vi kan ikke ha høye nok tanker om det. Vi skal holde oss borte fra all ufullkommenhet, ikke forblindes av denne verden, av løgn, og forvrengete livsbilder. (Kinsey-rapporten!). Vi skal ikke la oss forføre av det som Jesus kalte for «verden». Enhver må ta sitt standpunkt. Enhver dør overlatt til seg selv. Guds barmhjertighet blir alene tilbake. Å tro på Guds kjærlighet er allerede her på jorden å ha del i det evige liv. Mens *helvede er for dem som gjør det onde for det ondes skyld.*

Generalforsamlingen.

Denne ble avvirket søndag ettermiddag, og det kan nevnes at rapporten fra Norge ved fru Straiht Solberg vakte begeistring, ikke minst vårt arbeid til fordel for «St. Olav»s utbredelse.

Det svenske forbund hadde ifølge sin rapport særlig arbeidet for å bryte de katolske kvinners isolasjon i Stockholm. To ganger årlig hadde de spørreaftener med anonyme spørsmålsstillere, der holdes årlig retreat og på forskjellige steder arrangeres særlige «Kvinne-dager». Det såkalte «betygsfrågan» har oppstått i forbindelse med katolsk ungdom fra katolske skoler. De får ikke karakter for katolsk religionsundervisning og blir derfor satt tilbake ved overgang til høyere skoler. S.K.K.F. har uttalt seg om dette til myndighetene, og uttalelsen har vakt berettiget oppsikt. Rent internt led de svenske katolske kvinner under mangelen på et koordinerende sekretariat med avlønnet ledelse, noe som like meget vel gjelder de øvrige kvinneforbundene.

Det danske forbund gjorde inntrykk ved sin store «bevegelsesfrihet». Det hadde sine månedlige tilstelninger, foredragsaftener etc., også offentlige foredrag, og man hadde også i sikte en kirkekonsert. Hvert år holdes to retreatter, samt en Adventsaften. Forbundet eier det prektige Trørødhus hvor det holdes feriekoloni for skolepliktige piker. Forbundet har en bod på Kongens Nytorv (Børnehjelpsdagen). Til denne forarbeides i de forskjellige foreninger ti tusen gevinster pr. år. Trørødhus, som administreres atskilt fra forbundet med eget fond, benyttes utenom ferietiden også for retreatter. Som kjent gir forbundet også ut en katolsk lommekalender, den eneste sådanne i Norden, og inntekten går til Trørødhus. I likhet med hos oss har også D.K.K.F. som formål å hjelpe prestene i arbeidet for Kirken.

Interessant var å høre hva de forskjellige foreninger ellers utretter:

Eukaristiske foreninger — hvorav finnes mange i Danmark. Malerinnen Birgitta West arbeider særlig for dem. I ti av årets måneder holdes på fredagene fra kl. 14 til 19.30 tilbedelse i St. Ansgars kirke. De gir blomster og lys og messestipendier for disse fredager. Her er forresten ikke tale om forening i vanlig forstand, men et Jesu-hjerte broderskap, en sammenslutning av religiøse mennesker. Der finnes fire slike sammenslutninger i landet.

Elisabeth-foreningen tar seg av foreldreløse barn, med hjem for ungdom inntil 15—20 års alderen. Inntekt: kollekt på Elisabeth-dagen, samt kontingent.

St. Vincent-foreningen arbeider for gamle og ensomme. Her arrangeres møter, utflukter og hyggeaftener. Foreningen utdeler kort på varer, omsyr klær og syr paramenter.

Mødreforeninger arbeider for barnehjem og med gavepakker. De gir friplass til ungdomsskolen på Øm, arrangerer retreatter, samt skogturer til gamle katolske landsbykirker.

Katolsk menighetspleie, eller som den nå skal hete, *Katolsk sosialt virke* (Odense), har felleskommunion 1 g. i måneden. Til jul utdeles tøypakker, som i løpet av to dager bringes rundt av soknepresten og formannen for at man ved personlig kontakt kan se hvor og i hvilken grad hjelpen trenges. De har også julelotteri.

Katolsk kvinneforening i Vejle arbeider for å fremme religiøse og sosiale oppgaver. Man har bl. a. et vandrehjem med fire senger. Det arbeides for Børnehjelpsdagen, og det oppføres amatørskuespill.

Katolsk ungdomsvern tar seg mest av utenlandsk katolsk ungdom. Liobasøstrene tar imot for en natt eller flere mot losjipris kr. 5 inkl. morgenkaffe. En nærer ønske om å få opprettet en skole for unge piker på Trørødhus med utdannelse i flere praktiske fag, med det formål å danne grunnlaget til gode katolske hjem.

Mariakongregasjonene er av helt religiøs karakter. I et sogn tas hånd om prestenes gravsteder, ellers lar de lese messe etter Den hellige fars intensjon, holder innsamlinger til gavepakker og arrangerer valfarter.

Til avslutning kan sies at landsmøtet både åndelig og instruksjonsmessig ble en opplevelse for oss alle. Vi ble fylt av beundring for våre danske venners arbeidsiver og arbeidsglede. Vi fikk kontakter og impulser som vi håper skal bli til gagn for vårt eget virkefelt.

Marie Solum.

Litteratur

NIDAROSDOMEN I BILLEDER

Ved Helge Thiis. F. Bruns Forlags Bokhandel, Trondheim.

F. Bruns Forlag har nettopp utgitt et aldeles herlig, lite praktverk over Nidarosdomen. Det er 62 sider med bilder fra kirkens indre og ytre. Det etter våre forhold enorme kirkerom er fotografert i nesten hver tenkelig retning, slik at skipets vakre, høyreiste arkader, søyleganger, nisjer, sidekapeller og herlige hvelv og portaler sees fra flere synsvinkler. Ja, der er en hel rekke nærbilder av statuer og de skjønneste portaler og forsiringer som man kan forestille seg. Boken er derfor kjærkommen ikke bare for dem som ikke har besøkt Domkirken, men også for dem som har vært der, men naturlig nok ikke har kunnet få med seg alt, eller ikke har kunnet ta buene og hvelvene i nærmere øyesyn.

Domarkitekt Helge Thiis har skrevet en fortreffelig historisk oversikt som klart viser Nidarosdomens historie ned gjennom tidene. Vi får høre hva man har gjort for å restaurere og vedlikeholde dette kjempeverk og hva som ennå står igjen. Et par av illustrasjonene viser Domen etter fullendt gjenreisning der de to vesttårn er fullført og hovertårnet ombygget. Når dette skjer, vil vi ha en virkelig katedral som til fulle vil vise hvordan det må ha vært for middelalderens mennesker den gangen katedralen sto i sin fulle glans og herlighet og lokket og dro pilegrimene til seg fra fjern og nær. Den var jo Nordens ypperste verk og var bygget over de jordiske levningene av Hellig Olav, Norges evige konge, kjent og elsket over hele Nord-Europa. Helge Thiis sier selv om vår store nasjonalhelligdom: «Intet menneskelig øye kan nede fra jorden nå alle de rike detaljer som kirken rummer, og knapt noen kjenner hver sten i dette byggverk, som ennå så tydelig bærer bud om vårt rike kulturliv under 11- og 12-hundretallet. Vi kan kanskje i dag ikke lenger fullt ut fatte intensiteten og inderligheten i middelalderens religiøse hengivelse. Men kirken står der og vitner om den, og om alle de ydmyke ofre, som sammenlagt muliggjorde dette under i sten, så langt mot nord, så nær oppunder evig snø og ødemark. — Selv vi nøkterne nåtidsmennesker blir sterkt grepet når vi trer inn i dette kirkerom, som endog i restaurert skikkelse er en av den gotiske bygningskunsts skjønneste frembringelser. — Hvor grepet måtte ikke da middelalderens fromme pilegrimsskarer være, når de syngende langsomt bølget fremover gjennom kirken fra Vestfrontens portaler og opp mot koret, hvor Hellig Olavs sølverne relikvieskrin strålte mot dem fra høyalteret i Oktogonen. Hundrevis av kjerter brente rundt om i kirken på dens 30 forskjellige altere. Spede korgutter svingte, bleke av ærefrykt, sine røkelseskar, og duften bølget gjennom kirken, båret av korets og pilegrimers sang. — Vi som lever i dag, har erfart — ikke minst gjennom tunge prøvelsens år — hva dette Gudshus fremdeles betyr for det norske folk som et åndens og samlingens symbol. Måtte det alltid være så!»

Ja, måtte Nidarosdomen igjen bli hva den engang var for det norske folk.

Boken er også kommet ut i en utgave på tre språk, nemlig engelsk, fransk og esperanto. Papiret er beste sort kunstpapir og prisen meget overkommelig.

Lars Paul Messel.

DEN KATOLSKE ROMAN I SØKELYSET

Vi har tidligere gjort leserne våre oppmerksom på den danske essay-serien «Mennesket i Tiden», som Hans Reitzels Forlag i København gir ut. Aktuelle problemer i kunst og vitenskap, politikk og religion blir der tatt opp til drøftelse. Det er nylig sendt ut en ny bok i denne serien, «Korsfarere og Ritualmordere». Med dette bastante krigsrop går Herluf Froberg til angrep på moderne katolske diktere, som skal gasse seg i redselspining og som skal være forkynnere av en inhuman etikk. Forfatteren retter den ene kraftsalve etter den annen mot de bekjennende katolikker Bernanos, Greene og Mauriac og mot anglikaneren Eliot, som Herluf Froberg mener hører hjemme blant katolske diktere. — Frobergs essay er sterkt polemisk og inneholder en rekke voldsomme utfall mot den katolske kristendom, slik forfatteren mener den er. — Forfatteren omtaler seg innledningsvis som en «jevn, mindre sproghåndværker», som gjennom årene har arbeidet med å pusse opp og slipe på formen. Frobergs form i dette essay utmerker seg dessverre ikke om arbeid fra en god språkhåndverker. I hans språkføring kalles filosofen Gabriel Marcel for en «lidensabelig erklærings-trykkoger», katolske diktere omtales som «katolske hjerteknusere» og den hellige Antonius blir kort og godt til «hittegodshelgenen». Frobergs essay har sant nok mange gode tanker — men disse drukner dessverre i de utallige sagord og uetterrettelige kraftsatser forfatteren serverer. Froberg synes å se katolske spøkelses endog ved høylys dag, og det har vel gitt grunnen til at han ville stille «kravet om et værn mod den moderne, motoriserede pavefront».

I et kort, men meget velskrevet og klart innlegg imøtegår Olaf Pedersen de mange løse påstander hos Froberg. Olaf Pedersen viser at Froberg «skar ut» allerede i starten, da han ga en rommelig definisjon av protestantisme, mens begrepet katolisisme måtte unnvære all rommelighet og velvilje. Forfatteren kunne derfor — sier Pedersen — lett bygge opp en rekke katolske vindmøller, «som han derefter har endnu lettere ved at skyde i grus. Olaf Pedersen gjør det videre klart at Frobergs materiale ikke kan sees som fullverdig uttrykk for katolsk livsform. De forfattere Froberg har tatt med i sin fremstilling, har skapt personer som «så godt som aldrig når frem til det normale kristenliv». De har skapt romaner om grensetilfellene, ulykkelige eksistenser «i hvem nådens liv endnu ikke er kommen til fuld udfoldelse i deres menneskelige natur». Froberg har således utelatt mange katolske forfattere av største format — og påfallende nok de livsnære og glade, som f. eks. Sigrid Undset, Evelyn Waugh, Gertrud von le Fort, Coccioli, Claudel og Bruce Marshall. Olaf Pedersen gjennomgår deretter forutsetningene for og målet med den kristne litteratur, som «i den sidste menneskealder har halet et godt stykke ind på det åndelige livs realiteter». Den litterære utvikling i Kirken avspeiler tydelig en åndelig vekst, og den er, sier Olaf Pedersen, på vei «tilbage til kilderne». Og det er kanskje takket være den omstendighet at den katolske litteratur i dag omfattes med så stor en interesse.

Helge Røstad.

Vi har ennå et restopplag av nummeret viet kirkejubileet i Trondheim. Pris kr. 1.—

Hans Høyerverdighet biskopen er vendt tilbake etter fem ukers opphold i utlandet, bl. a. Holland og Luxembourg.

Førstkommende søndag 4. sept. vil Hans Høyerverdighet biskopen innvie et nytt kapell for katekikkene i Moss distrikt. Kapellet er innredet i et hus som Kirken ervervet i sommer med henblikk på etablering av fast sjelesorg. Det vil foreløpig bli bestyrt fra Fredrikstads sogneprestembete med pastor A. Wysiecki som rector.

Sogneprest til St. Hallvards kirke, Oslo, fransiskanerpater Th. Notenboom, fyller 50 år tirsdag 29. september.

NYE FRANSISKUS-BIOGRAFIER

I de siste femti år har det oppstått en rikholdig litteratur om Frans fra Assisi. En lang rekke forfattere har skildret hans livshistorie, som menneskene er blitt sterkt fortlørlig med. Med denne omfattende fransiskanske litteratur har man inntil detalj fått kartlagt livet til helgenen fra Assisi.

Og så står det likevel fram en forfatter som kan gjøre Frans enda mer levende for oss. Han kan fremheve nye sider ved denne store helgen, samtidig som han kan understreke de karakteristiske trekk ved helgenens ideal om fattigdom og fullkommenhet. Det ligger et nitidig studium av de fransiskanske kilder bak Engleberts verk, hvor de middelalderske skrifter om Frans er gitt en bred plass. Englebert utnytter dette rike kildemateriale og er derfor istand til å tegne et virkelig nærbilde av Assisis store sønn. — Engleberts verk er nå sendt ut i tysk oversettelse. «Das Leben des heiligen Franziskus», 324 sider, 1952, Pilger-Verlag, Speyer. Med denne oversettelse er Engleberts bok blitt tilgjengelig for en videre lesekrete, og boken fortjener den aller største oppmerksomhet.

«Jeg vil ikke annet enn å hjelpe flest mulig mennesker i deres nød,» det er mottoet over forfatterskapet til Reinhold Schneider, kjent som historiker og forfatter, en stor katolsk tenker, som tar sin kristendom alvorlig og som hjelper andre til å ta den like alvorlig.

Hans nye bok, «Innozenz und Franziskus», Insel Verlag, Wiesbaden, 1952, 282 sider, er gjennomtrengt av hans kjærlighet til troen og dermed til menneskene. — Reinhold Schneider beskriver her — i dramaets form — brytningen mellom kirkemakten og den grenseløse kjærlighet. Pave Innosens var den sterke forkjemper for læren om «de to sverd»; etter denne lære skulle Kirken ha fått myndighet i himmel og på jord, samtidig som den hadde fått domsmyndighet over fyrstene. Kirken var på den tid på høyden av sin makt, verdslig og politisk sett, men var den det også religiøst sett? På det moralske område opplevet man dessverre et sterkt forfall. Det trengtes i høy grad en fornyelse — og mange «reformatorer» stod frem. Valdenserne og katarerne vant således mange tilhengere både i Frankrike og i Italia, de brøt med Kirken og sprengte dens enhet. En ganske annen samlende og frelsende karakter hadde budskapet som den hellige Frans bragte. Det fransiskanske budskap om kjærlighet og ydmykhet blir fremhevet i denne boken, som gir et sjeldent levende tidsbilde av det 13. århundre.

H. R.

UTLANDET:

VATIKANET

Pavens helbred.

De siste meldingene fra Vatikanet sier at Hans Hellighet er ved god helbred. Paven lider visselig av reumatisme i sin høyre arm, hvilket har gjort det nødvendig å flytte hans ring over på venstre hånd. Man har regnet ut at Paven i løpet av sitt 15-årige pontifikat har rakt ut sin høyre arm for å la de troende få kysse hans ring om lag 10 millioner ganger. Man undrer seg derfor ikke over de smerter som nå er oppstått i Pavens høyre arm. De har imidlertid ikke hindret Paven i å utføre sine funksjoner. Onsdag den 9. september talte han både til en gruppe pilegrimer og til deltagerne i en kongress av forretningsfolk; torsdag den 10. september talte han til en kongress av statistikere; lørdag den 12. september tok han imot en større gruppe pilegrimer på vei til den nasjonale eukaristiske kongress i Turin; søndag talte han i kringkastingen til denne kongress før han tok imot delegerte til en internasjonal kongress av microbiologer.

Betydningsfull tale av Paven til Den 1. internasjonale kongress for medisinsk arvelighetsforskning.

Pave Pius XII mottok nylig deltagerne i Den 1. internasjonale kongress for medisinsk arvelighetsforskning i audiens i Castel Gandolfo. Deltagerne møtte under ledelse av professor, dr. Luigi Gedda, som ved siden av at han er professor i medisin også er president for Den katolske aksjon i Italia. Paven benyttet anledningen til å holde en tale til de fremmøtte vitenskapsmenn om øyeblikkets moralske spørsmål vedrørende arvelighetsforskning og eugenikk. Han fremsatte en del prinsipielle synspunkter bl. a. angående sterilisasjon. I det vesentlige uttalte Paven følgende:

«Selv om de seneste resultater innenfor arvelighetsforskningen gjør det mulig å si hvorfor et menneske utviser en ganske bestemt karakter, er det likevel ikke mulig for denne vitenskap å forklare dette menneskes hele liv på en fullgyldig måte. For å kunne klarlegge livsprinsippets — den menneskelige sjels — eksistens trenger man ennå andre vitenskaper, da jo sjelen i det vesentlige er uavhengig av materien. Arvelighetsforskningen har selvsagt sin misjon. Arvelighetslære og eugenikk utgjør en enhet. De har begge å utøve en innflytelse på arvelighetsfaktorene — for å fremme det gode og holde det dårlige på avstand. Det dreier seg her om en moralsk forsvarlig oppgave; visse metoder som brukes for å nå dette mål samt forskjellige beskyttelsesforanstaltninger er imidlertid ikke moralsk fullkomne. Det samme gjelder om overvurderingen av begge disse vitenskaper. Det finnes nå en gang visse forplantningsmessige og eugeniske beskyttelsesforanstaltninger som er forkastelige ut fra sunn menneskeforstand og fremfor alt ut fra kristne moralske synspunkter.

Til disse forkastelige metoder hører bl. a. den eugeniske sterilisasjon. Gjennom sterilisasjon søker man å komme uheldige nedarvede anlegg til livs, og for å nå dette mål er man i dag slått inn på en ny vei, nemlig å forby ekteskap og å internere arvelig belastede. Begge disse metoder er like forkastelige. I og for seg er meningen god nok, men man krenker ved å gå disse veier menneskets rett til å inngå ekteskap og fullbyrde det. Hverken enkeltmennesker eller det offentlige har rett til å treffe slike bestemmelser, hva enten de dårlige arveanlegg ligger åpent i dagen allerede før ekteskapet inngås, eller kanskje først åpenbares senere. Derved er ikke sagt at man bør lukke øynene for retten og plikten til å gjøre slike arvelig belastede individer oppmerksom på deres ansvar: de pålegger seg selv, sin ektefelle og sine etterkommere en stor byrde. Men å gi et slikt råd og å nedlegge et slikt forbud er to vidt forskjellige ting! For å rettferdiggjøre sterilisasjon hevder man at retten til ekteskapet og det ekteskapelige samlivs fullbyrdelse ikke rammes av sterilisasjonen.

Man mener videre å bruke svangerskapsforebyggende me-

toder og fosterfordrivelse for å utelukke dårlige arveanlegg. Dette har intet med eugenisk indikasjon å gjøre og er allerede i seg selv forkastelig.»

Paven fremholdt til slutt at man ikke burde la den oppfatning bli rådende at det her dreier seg om en vitenskaps-gren som bare kan konstatere negative sider. Han understreket at både arvelighetsforskningen som eugenikken hadde satt seg et edelt mål og forfulgte et formål som fortjente oppmuntring. Man måtte imidlertid stadig holde seg for øye at der er og blir en avgjørende forskjell på plante- og dyreverdenen på den ene side og mennesket på den annen. Underkjennelsen av denne forskjell hadde ført til visse misbruk som Paven hadde sett det som sin plikt å heve sin stemme mot.

Fjernsyn erstatter ikke messebesøk.

Innenfor Den romerke kurie understreker man meget kraftig at det å overvære en messe foran et fjernsynapparat ikke kan erstatte et messebesøk og derfor ikke kan betraktes som oppfyllelsen av søndagsplikten. Dette fremholdes med slik styrke, fordi man nå er gått i gang med fjernsyns-sendinger i Italia. Samtidig fremholder man at det kan være meget nyttig og gagnlig å medoppleve en messe i fjernsyn, fordi man der på nært hold kan følge offerhandlingen og dermed oppnå en bedre forståelse av den hellige handlings betydning. Både i Italia, Tyskland og Frankrike er det gitt tillatelse til å foreta fjernsynopptagelser ved alteret.

DE FORENTE STATER

U.S.A. det største katolske land etter Italia.

Katolikkenes sterke vekst i staten Connecticut har gjort det nødvendig å opprette to nye bispedømmer og et nytt erkebispedømme i De forente stater. Bispedømmet Hartford er omdannet til De forente stater 26. erkebispedømme. De to nye bispedømmer Bridgeport og Norwich er lagt inn under denne nye kirkeprovins. Bispedømmet Providence som tidligere lå under erkebispedømmet Boston, er lagt under den nye kirkeprovins som suffraganbispedømme.

Med disse to nye bispedømmer finnes det i dag 105 bispedømmer i De forente stater — det høyeste tall i noen stat, nest etter Italia. Paven har samtidig utnevnt to nye hjelpe-biskoper til New York og en ny til Pittsburg.

Lukas-evangeliet skal filmes.

Metro Goldwyn-Mayer arbeider for tiden med planer om å filmatisere Lukas-evangeliet i tredimensjonal form. Det heter at *20th Century Fox* også vil innspille en tredimensjonal film med bibelsk emne.

FRANKRIKE

Minnehøytidelighetene for Frédéric Ozanam.

100 året for *Frédéric Ozanams død* — vi viser til artikkelen i forrige nummer av «St. Olav» — ble på foranledning av Vincentsforeningenes generallråd feiret med en minnehøy-

tidelighet i Paris. En rekke fremstående representanter for Kirke og Stat deltok. Søndag den 13. september selebrerte erkebiskopen av Paris, kardinal *Maurice Feltin*, en pontifikal-messe i Notre Dame. Før denne minnegudstjeneste var det holdt en internasjonal Vincentskonferanse på Sorbonne på lørdagen, hvor bl. a. borgermesteren i Firenze, *La Pira*, og den franske professor *H. Bedarida*, talte.

St. Vincentsbevegelsen teller i dag rundt regnet 17 000 sammenslutninger, fordelt med ca. 10 000 i Europa, 6 000 i Amerika, 700 på øyene i Stillehavet, 250 i Afrika og 100 i Asia.

Ingen «arbeiderprester» mer.

Instituttet for arbeiderprester som nå i snart ti år har tiltrukket seg hele verdens oppmerksomhet som et eksperiment på den sosiale sjelesørgervirksomhets område, vil det nå bli slutt på iallfall i den form som hittil har vært praktisert. Sjelesørgemetoden til disse arbeiderprester besto i at de tok arbeide som arbeidere i alle grener av industrien, for ved å dele arbeidernes kår å komme i nærest mulig kontakt med dem. De levet arbeidernes liv med alle dets konsekvenser for å vinne sjele for Kristus. Særlig var det om å gjøre for dem i et liv fullt av forsakelse å gjenvinne arbeidernes tro på Kirken. Naturligvis lå mange farer skjult i dette. Den siste utvikling har vist at forbrødringen med kommunistene gikk så langt at man vanskelig kunne trekke grensen mellom kommunistene og kommunismen. Ved den siste store streikebølge sto arbeiderprestene ofte i forreste rekke blant de streikende. Den hellige far har uttalt sin misbilligelse av dette og de franske biskoper har av den grunn trukket tilbake sin tillatelse til å drive sosial sjelesørgervirksomhet på denne måte. Enda mer vidtgående enn denne forholdsregel er likevel det brev prefekten for Konge-grasjonen for presteutdannelsen, kardinal *Pizzardo*, har sendt de franske biskoper. I dette brev forbyr de franske biskoper å tillate seminaristene å ta arbeide i industrien i ferietiden.

Hovedkomiteen for katolsk flyktingearbeid

Husk våre flyktinger med pent brukte klær og sko! Har De overskudd av bilder med religiøse motiv, krusifikser, rosenkranser o. l. tar vi også gjerne imot!

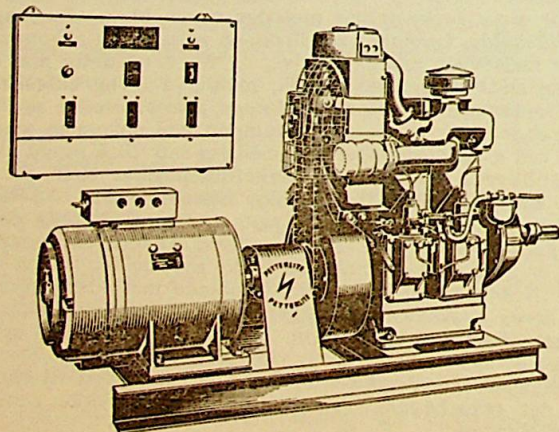
Kan leveres resepsjonen, St. Josephs Institutt, Akersv. 4, Oslo.

Vi møtes på

Kranes

KONDITORI

Tromsø

Diesellaggregater

fra lager:

Type AV 1 — 3 kVA

» AV 2 — 6 »

» B 2 — 12½ »

220 volt, 50 per. vekselstrøm, 1 eller 3 faset. Motor og generator sammenbygget på felles fundament med apparattavle.

Innhent opplysninger og tilbud hos

Polytex^{AS}
MASKINFORRETNING

Karl Johansgt. 8 - Oslo - Tlf. 41 13 06 - 41 64 65

ITALIA

Kommunistisk hevmord på rektoren for pasjonist-patrenes konvent i Nettuno.

Etter avslutningen av den høytidelighet som nylig ble holdt, da den hellige *Maria Goretti* ble gjort til vernehelgen for hennes fødeby Nettuno, ble denne lille by igjen skueplassen for et mord. Rektoren for pasjonist-patrenes konvent i Nettuno, pater *Alfredo De Santis*, ble dødlig truffet av et revolverskudd fra bakhold, mens konventets vikar, pater *Sersio Corsi*, ble alvorlig såret. Patrene som hadde fulgt pater *Fedele* fra Rom som hadde holdt festtalen, til jernbanestasjonen, var på vei hjem, da de ble truffet av de dødlige skudd.

Morderen som hadde forsøkt å skjule seg i skogkrattet på Campagnaen, ble pågrepet om natten. Det viste seg å være konventets hyrde. *Pater Senior* kunne fortelle at morderen i lengere tid av stedets kommunister var blitt opphisset mot konventets rektor, og at mordet utvilsomt er en hevnakt fra kommunistisk side, fordi kommunistene ved de siste kommunevalg i Nettuno mistet flertallet, ikke minst takket være den myrdede paters utrettelige virksomhet.

Vår tids problemer kan bare løses ved kristent initiativ.

Vår tids store problemer kan bare løses ved de store kristne initiativer som er kunngjort av de seneste paver, uttalte presidenten for Den katolske aksjon i Italia, professor *Gedda*, på et av de folkeuniversitetskurser som for tiden holdes av det katolske universitet i Milano. Disse problemer er: beskjeftigelse, en rettferdig lønnspolitikk, sosialforsikring og boliger. Disse problemer må ifølge professor *Gedda* løses på humant grunnlag med respekt for frihet og rettferdighet.

JUGOSLAVIA

Igjen en biskop mishandlet.

Mgr. *Ludwig Budanovic* som er titular-biskop av Cisamus og apostolisk administrator av Backa, som ligger i det nordøstre hjørne av Jugoslavia og grenser til Ungarn, er den siste biskop som er blitt mishandlet av kommunister i Jugoslavia. Ifølge de meldinger som foreligger, ble han pågrepet under utøvelsen av sin virksomhet et sted ved grensen til Ungarn, slengt opp i en lastebil og brakt til en isolert bondegård hvor han ble holdt arrestert i tre døgn; deretter ble han kastet i gaten fra lastebilen i en forstad til Sombor, ilde kvestet, og berøvet sitt ur, sitt bispekor og sin ring. Erkebiskopen av Beograd er reist til Subotica som er mgr. *Budanovic* residens, for å se til ham. *Mgr. Budanovic* er 80 år gammel.

LUXEMBOURG

Ny basilika innviet i Echternach.

Søndag 20. sept. ble under stor høytidelighet den nye St. Willibrords-basilika innviet i Echternach. Tilstede var

den storhertugelige familie, den luxembourgske regjering, det diplomatiske korps og 20 biskoper fra forskjellige land med kardinal Frings, Köln, i spissen. Basilikaen, som er gjenreist fra grunnen etter totalødeleggelse under krigen, er ved siden av domkirken i byen Luxembourg, landets annen nasjonalhelligdom, og hele folket sluttet da også opp om begivenheten. Blant de tilstedeværende biskoper var erkebiskop-coadjutor av Utrecht, Mgr. Alfrink, som konsekkrerte alteret over St. Williebrords grav, biskop dr. Mangers, som konsekkrerte Maria-alteret og biskop Th. Suhr, København, som konsenkrerte St. Benedikts alter.

POLEN

Skinnprossessen mot biskop Kaczmarek.

Etter tre års *preparering* har kommunistene i Polen endelig våget å stille den 58-årige biskopen av Kielce, *Ceslaus Kaczmarek*, for en militær domstol i Varsjava. Biskopen ble arrestert for tre år siden og allerede i januar 1951 kunngjorde det kommunistiske telegrambyrå at saken meget snart ville komme for retten. Men nå først står biskopen for en militær domstol sammen med tre prester og en nonne, anklaget for «spionasje og propaganda mot den «folkedemokratiske» regjering og for «sabotasje». Prosessen tok til mandag den 14. september, men allerede tirsdag kunne man i kirkelige kretser i Polen slå fast at de vesentlige anklagepunkter var fri diktning. Likevel erklærte biskopen som gjorde et helt apatisk inntrykk, seg «skyldig». Han avga ingen personlig erklæring, men leste opp en erklæring som han for prosessen hadde undertegnet i fengslet, etter alt å domme drevet til det ved hjelp av tortur. I erklæringen sier biskopen at Hitler og De forente stater samarbeidet under krigen for å styrte Sovjetstyret!

I anklageskriftet beskyldes biskopen for å ha vært lederen av en «religiøs, reaksjonær gruppe» som samlet opplysninger av økonomisk, militær og politisk art som ble gitt videre til utenlandske spioner, navnlig til den amerikanske ambassadør i Varsjava, til Vatikanet og til Nasjonalkomiteén «Det frie Europa». Gruppen skal videre ha understøttet «banditter» i den ukrainske undergrunnsbevegelse. Biskopen beskyldes videre for å ha samarbeidet med de tyske tropper og med Gestapo under krigen og med polske partisaner, og for at han i 1944 tok stilling mot den sovjet-russiske hær.

Til dette kan bare sies at biskopen aldri samarbeidet med tyskerne under okkupasjonen. Tvertimot ble han arrestert av Gestapo i 1943.

10 prosent av presteskapet i fengsel.

Mgr. *Meystowicz* som er rådgiver ved den polske eksilregjeringens ambassade ved Den hellige stol, mener at om lag 10 prosent av det polske presteskap nå sitter fengslet. I det siste nummer av *Zycie*, en katolsk ukeavis som utgis av polakker i London, skriver han:

«Å oppgi det nøyaktige tall på polske prester som er fengslet er vanskelig, fordi prestene når de fengsles ikke

Til buljong
supper, sauser
og stuinger

NOREX SUPPE
KRAFT

BULJONGPULVER og
ekte KJØTTEKSTRAKT

DRAMMEN

Harald Lyche & Co.

Bøker - Papir - Toalettsaker
Sportsartikler - Leketøy

Norløffs Jernvarefabrikk

Drammen - Tlf. 2085

Gustav Thielemann

Pølse- og hermetikkfabrikk

DRAMMEN

Alltid først
med det siste...!

ANDR. Thøekildsen's

Utstyrsvare- og manufaktur, Drammen

får oppgi sine navn og sitt yrke. Hertil kommer arrestasjonene nesten alltid skjer hemmelig, og det meddeles bare at presten «savnes». Men på grunnlag av omsorgsfulle undersøkelser kan man regne med at tallet på prester som er fengslet eller overført til konsentrasjonsleire ligger mellom 800 og 1000, bortsett fra de mange som er deportert til Sovjet og den høye dødelighetsprosent i konsentrasjonsleirene. Dette betyr at om lag hver tiende prest i Polen er fengslet.

TYSKLAND

Aksjon for å få løslatt kardinal Mindszenty.

I nærvær av titularkardinal *Cleven* av Köln og en rekke representanter for flyktningeorganisasjonene har *Den tyske seksjon av den internasjonale komité for forsvar av den kristne kultur* satt i gang en underskriftsaksjon for å få befridd kardinal *Mindszenty*. Presidiummedlemmet, dr. *Rupert*, minnet om skinnprosessen i Budapest for fire år siden som resulterte i den skjendige dom som utløste en hel verdens protest. Han leste opp det opprop for kardinalens befrielse som skal sendes alle katolske og evangeliske organisasjoner i verden og også organisasjoner som bekjenner seg til den humanistiske idé med anmodning om underskrifter. Etter at denne aksjon er avsluttet, vil en appell bli rettet til De forente nasjoner.

Kristelige fagforeninger under oppseiling.

Dannelsen av kristne fagforeninger i samarbeide med Den katolske arbeiderbevegelse og evangeliske organisasjoner av

lignende art er forestående, erklærte forbundssekretæren for Den katolske arbeiderbevegelse i Vest-Tyskland, *Johannes Even*, på en pressekonferanse i Köln onsdag den 9. september. På vegne av Den katolske arbeiderbevegelse understreket *Even* og forbunds-presidenten dr. *Hermann Josef Schmitt*, at Det tyske fagforbund måtte trekke lærdom av det som hendte under valgkampen og av valgresultatet. Det beste ville være om hele styret i Det tyske fagforbund tråtte tilbake og gjennomførte nye valg. Arbeiderne har med sin stemmeseddel utvetydig tatt avstand fra det nære samarbeide mellom Det sosialistiske parti og fagorganisasjonen under valget.

Etter krigen fant en samling sted av den kristne og den sosialdemokratiske fagbevegelse. Forutsetningen var absolutt politisk nøytralitet. Sosialdemokratene har imidlertid i lengere tid satt seg ut over denne forutsetning og støttet opp under Det sosialdemokratiske parti. Helt åpenlyst skjedde dette under valgkampen i år. Det ble dråpen som fikk begeret til å flyte over. Både de katolske og de evangeliske arbeidere vil nå gå sammen i en felles fagbevegelse og dermed bryte enhetsbevegelsen.

RETTELSE:

I artikkelen om de ukrainske katolikkers skjebne i forrige nummer står det i nest siste avsnitt . . . helt fra Kievs befolkning ble drept under Vladimir den store . . .

Der skulle selvsagt stått: helt siden Kievs befolkning ble drept under Vladimir den store.

TRONDHEIM		
	Et ord er nok . . . 	MURMESTER BERNT IVERSEN Kongensgt. 66 - Tlf. 25522 Trondheim
SIGV. EIDEM Malermester Olav Kyrresgt. 13 Trondheim	P. O. SWENSSON Manufaktur & Sengeutstyr Torvet - Trondheim	ERLING NIELSEN Lege og sykerekvisita O. Trygvassonsgt. 15 - Trondheim
TH. GRANDE & SØNN Elektrisk installasjonsforretning Trondheim	Kvalitets-varer hos kvalitets-firmaer	 EDERSEN Alt il glass, porselen, stentøy og kjøkkenutstyr En detalj. En gros
A/S SIGURD KVENILDS EFTF. Trondheim Alt i sengeutstyr og barneutstyr	H. SVENDGAARD Nordregt. 13 - Trondheim Spesialforretning i gardiner, tepper, dek.stoff, portierer, tapeter	
H. IVERSEN Optisk forretning Trondheim	Norske Meieriers Salgssentral OST — SMØR Trondheim, Oslo, Bergen, Stavanger	
SYKEPLEIEARTIKLER Sykeutstyr - Rustfritt stål KARL WILH. WICKSTRØM Tlf. 2284 - Postboks 519 Trondheim	BØNDERNES SALGSLAG Munkegt. - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital	

BERGEN

DIDR.
MEHN - ANDERSEN
LEGE- og SYKEREKVISITER
Bergen

L. W. TORNØE A/S

≡≡≡ *Papirhandel* ≡≡≡

BERGEN

NYGÅRDSGT. 4

KOBA CHRISTENSENS

BEGRAVELSESBYRÅ

ENGEN 37 - BERGEN

Telefon: 11 804

Privat: 98 013 - 96 588

BIRGER MICHELSEN

MALERMESTER

FOSSWINKELSGATE 20

Maler prestegården i Berger

Tlf. 12 443 - 97 269

Kjøp
hos våre
annonsører

A/S KR. MADSENS BOK- & PAPIRHANDEL
BERGEN

BRYGGEN 5 - LEPPEN - TELEFON 11 482

Manufakturvarer
sengeutstyr

SVERRE W. MONSEN
BERGEN

All slags

skadeforsikring

STRØMPER

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14110

Telegramadresse: «Kjell»

KRISTIANSAND

TELEFON 2234

Knut Lie &

Byens Stabbur

KRISTIANSAND S.
VIA A VIS NORGES BANK

Sølv for
alle
anledninger

Theodor Olsens Efff.

JUVELER SMÅSTRANDGT 4

Bergen

FREDRIKSTAD

Fetevareforretning

- Salater -

En gros og en detalj

Engeset & Larsen
MANUFATUR - EN GROS - EN DETALJ
FREDRIKSTAD

BOKHANDLEN

i Sparebankbygningen Kristiansand S.

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Tlf. 22 85 - 22 86

SIGURD SØRENSEN

Begravelsesbyrå

Holbergsgt. 15

**FREDRIKSTAD BLIK- &
METALVAREFABRIK**

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler
Elektrisk og Autogensveising
Stanseartikler

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

HEISFABRIKK

Brødrene Reber

Vikeland st.

Sørlandet

KLEMET JOHANSEN

Fredrikstad Begravelsesbyrå

Bakgaten 10 - Tlf. 3062

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

Margarinfabrikk —

OSLO

r av den bekjente
O. margarin

MARGARIN
Daglig Ny Margarinfabrikk A/S, Oslo

Martin Olsen
Overrettssakfører

Stortingsgt. 4 - Telf. 41 67 39
OSLO

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo. Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

ERIK A. GUDE EFTF.

Gravmonumenter

Akersv. 20 - Oslo

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD

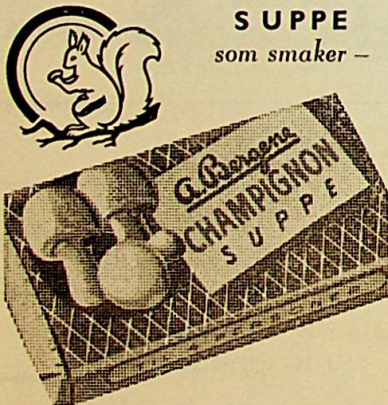
Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 37 57 68

Joh. Weydahl A/S

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
engros

KLOKT KJØPT
ER
BILLIG KJØPT!

alltid no' godt fra
A. Bergene

Benytt våre
avterende!

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 99 90

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ST. OLAVS EKSPEDISJON

anmoder

høfligst om snarlig innbe-
taling av kontingenten for
1953.

Da vi mangler regningsbud til inn-
kassering, tør vi be Dem godhetsfullt
sende oss beløpet. Postgiro nr. 15986
Billigst og greit.